

Logatec, 8. november 2023

SPOROČILO ZA JAVNOST: Zahtevamo vključujoč, premišljen in pregleden participativni proračun v občini Logatec!

Občanski forum Logatec¹ izraža nezadovoljstvo zaradi neizvedbe participativnega proračuna v občini Logatec v letu 2023. Prav tako opozarja na pomanjkljivosti pri dosedanjih izvedbah občinskega participativnega proračuna in slabi realizaciji projektov iz njegovega naslova. Občanski forum zato poziva župana g. Berta Menarda in občinsko upravo, da v letu 2024 zagotovita občankam in občanom vključujoč, premišljen in pregleden participativni proračun v občini Logatec. Participativni proračun mora biti skladen s splošnim načelom, da se zanj zagotovijo ustrezna finančna sredstev v občinskem proračunu v deležu med 0,5 % in 1 %. Na primeru občine Logatec to pomeni med 100.000,00 in 200.000,00 EUR namesto dosedanjih 50.000,00 EUR, o razdelitvi katerih bomo neposredno odločali krajanke in krajani.

Normativna podlaga in pomen izvajanja participativnega proračuna na lokalni ravni

Ustava Republike Slovenije v 44. členu določa, da ima »vsak državljan pravico, da v skladu z zakonom neposredno ali po izvoljenih predstavnikih sodeluje pri upravljanju javnih zadev«, kar v svojem bistvu nakazuje pravico do sodelovanja v sistemu kot je participativni proračun. Zakon o lokalni samoupravi v 48. a členu uvaja možnost občine, da v postopku priprave predloga proračuna določi višino sredstev, namenjeno financiranju projektov, ki jih predlagajo občani. O predlaganih projektih občina izvede posvetovanja z občani najkasneje do predložitve proračuna v sprejem občinskemu svetu. Tako Ustava RS kot Zakon o lokalni samoupravi nakazujeta pomen neposredne demokracije »od spodaj navzgor, ki je še dodatno pomembna ob vse manjšem zaupanju javnosti v lokalne samouprave institucije².

1 Občanski forum Logatec je organizirana civilna-družba občank in občanov, ki si prizadeva za kakovostno življenje v vaseh, krajih in mestu občine Logatec. Občanski forum se opredeljuje do razvojnih vprašanj v občini, pripravlja civilno-družbene pobude za boljše delovanje občine ter zagovarja javni interes in skupno dobro. Cilj foruma je spodbujati aktivno državljanstvo, krepiti participativno demokracijo ter izboljševati politično kulturo v občini Logatec. Več informacij o aktivnostih foruma je dostopnih na povezavi <https://www.facebook.com/ObcanskiforumLogatec2030>.

2 Raziskava Ogdalo Slovenije – pomlad 2023 ugotavlja upad zaupanja v javne institucije, pri čemer imajo župani negativno stopnjo zaupanja (-24), prav tako tudi občinski uradniki (-31). Vir: <https://www.valicon.net/sl/2023/04/valicon-ogledalo-slovenije-pomlad-2023/>.

Neustrezno izvajanje participativnega proračuna v občini Logatec

V Sloveniji izvajajo postopek participativnega proračuna 39 občin³, kar pa ne pomeni, da ga občine tudi izvajajo na način, ki je ustrezno transparenten, dostopen, vključujoč, smiseln, zanesljiv in vpet v lokalno skupnost. Med občinami, ki izvajajo participativni proračun na pomanjkljiv način, je tudi občina Logatec. Diplomsko delo Participativni proračun v Sloveniji na primeru občine Logatec⁴ ugotavlja slabo informiranost občanov o participativnem proračunu, prav tako raziskava ni potrdila zadovoljstva občanov s potekom procesa. Dne 27. januarja 2023 je v Logatcu potekala fokusna skupina na temo participativnega proračuna v občini Logatec⁵, na kateri so udeleženci (občani in predstavniki nevladnih organizacij) s svojimi osebnimi izkušnjami potrdili v diplomskem delu navedene pomanjkljivosti, hkrati pa dodatno izpostavili pomanjkanje natančnih pravil in kriterijev izbora projektov za glasovanje, odsotnost dialoga med krajanom in krajani pri opredeljevanju projektov, neodzivnost občine pri izvajanju projektov ter opozorili na okrnitev demokratičnega glasovanja na vsečkanje prek spletne strani⁶. Za izvedbo participativnega proračuna občine Logatec, ki ima 14.700 prebivalcev, so občani za leto 2022 predlagali zgolj 17 pobud, od katerih jih je občinska komisija za izvedbo potrdila le 6. Zelo nizko je bilo tudi število občank in občanov, ki so vsečkali posamezne pobude (največkrat vsečkana pobuda za Klopi s koši za odpadke in fitness na prostem v Grčarevcu je dobila 43 všečkov, pobuda za Smetnjake za pasje iztrebke na začetku sprehajalnih poti okoli Logatca pa zgolj 10). Iz podatkov v predlogu Odloka proračuna Občine Logatec za leto 2024 je razvidna tudi slaba realizacija participativnega proračuna v letu 2022, saj bilo iz njegovega naslova porabljenih manj kot polovica sredstev oz. 19.950,48 EUR.⁷ Obstoječi postopek izvajanja participativnega proračuna v občini Logatec tako ne ustreza temeljnim načelom izvajanja kot so informiranost občanov, vključevanje, deliberativnost, vpetost v skupnost in zanesljivost⁸.

Zahteve Občanskega foruma Logatec za izvedbo participativnega proračuna v občini Logatec v letu 2024

Občanski forum Logatec zahteva vključujoč, premišljen in pregleden participativni proračun v občini Logatec. Forum poziva župana g. Berta Menarda in občinsko upravo, da zagotovita naslednje pogoje za ustrezno izvedbo občinskega participativnega proračuna v letu 2024:

- 1) Priprava Pravilnika o postopku izvedbe participativnega proračuna v občini Logatec, ki bo predložen zainteresirani javnosti v javno obravnavo in potrjen na Občinskem svetu⁹.
- 2) Zagotovitev ustrezne višine sredstev za participativni proračun v občinskem proračunu (običajno med 0,5 % in 1 %)¹⁰ ter dodatnih sredstev za operativno izvedbo postopka vključevanja občank in občanov (informiranje, delavnice za opredelitev predlogov projektov po vseh krajevnih skupnostih itd.).

3 Vir: <https://danesienovdan.si/participativni-proracun/>.

4 Vir: <https://repozitorij.uni-lj.si/Dokument.php?id=142337&lang=slv> (str. 42-43).

5 Vir: <https://logatec2030.si/obcanski-forum-logatec-si-bo-prizadeval-za-izboljšanje-participativnega-proracuna/?swcfpc=1>.

6 Vir: <https://logatec.yrpri.org/group/13134>.

7 Vir: https://www.logatec.si/images/IZBOR/OB%C4%8CINSKE_SEJE_2022-2026/6_redna_seja/02.pdf.

8 Vir: <https://skupnostobcin.si/nesortirano/participativni-proracun/splosna-nacela-pri-izvajanju/>.

9 Vir: <https://skupnostobcin.si/nesortirano/participativni-proracun/zakonodajni-okvir/>.

10 Vir: <https://www.finance.si/manager/zakaj-zoran-jankovic-nima-participativnega-proracuna/a/9005822>.

3) Vzpostavitev spletne strani oz. odstrani o izvajanju občinskega participativnega proračuna, na kateri bodo objavljene vse potrebne informacije o procesu in izboru projektov, njihovi finančni konstrukciji in poteku izvajanja projektov po izvedbenih fazah (semafor izvajanja).

4) Dialog in sodelovanje z nevladnimi organizacijami in civilno družbo za ustrezno pripravo in izvedbo procesa participativnega proračuna¹¹.

Zaupanja vreden, demokratičen in učinkovit občinski proračun

Analiza stanja participativnega proračuna v Sloveniji 2020 med drugim zaključuje, da se morajo obstoječe prakse participativnih proračunov nadgraditi predvsem v smeri poglobljanja deliberacije oz. razmisleka med krajanke in krajan o predlaganih projektih¹². Pri tem sta ključnega pomena ustrezna seznanjenost občank in občanov ter prizadevanje lokalnih oblasti za njihovo vključevanje v postopek.

Občanski forum Logatec je s svojim strokovnimi kapacitetami, znanjem in izkušnjami pripravljen sodelovati z Občino Logatec in ostalimi zainteresiranimi deležniki pri ustrezni izvedbi občinskega participativnega proračuna v letu 2024.

Za dodatna vprašanja in pojasnila v zvezi s sporočilom za javnost smo vam na voljo na elektronskem naslovu simon.delakorda@guest.arnes.si in telefonski številki 041 365 529.

S spoštovanjem,

Občanski forum Logatec

zanj mag. Simon Delakorda, univ. dipl. pol.

Naslovniki sporočila za javnost:

- župan g. Berto Menard
- Občina Logatec – občinska uprava
- lokalni in regionalni mediji
- občanke in občani občine Logatec
- nevladne organizacije v občini Logatec
- svetnice in svetniki Občinskega sveta občine Logatec

Objava sporočila za javnost:

- spletni portal Moja Občina
- Facebook profil Občanskega foruma Logatec

11 Vloga nevladnih organizacij pri izvajanju participativnega proračuna je med drugimi tudi ta, da sodelujejo z občinsko upravo pri pripravi celotnega procesa, torej pri pripravi informiranja, oddajanja pobud in glasovanja o pobudah ter pri izvajanju informativnih delavnic za občane. Nevladne organizacije so v celotnem procesu posebej pomembne, saj so po navadi prvi stik občanov s participativnim proračunom <https://zanvo.org/katere-moznosti-nudijo-obcinski-participativni-proracuni-nevladnim-organizacijam/>.

12 Vir: https://arhiv2023.skupnostobcin.si/wp-content/uploads/2021/03/3_raziskava_participativni-proracun.pdf.